

A P E N D I C E

DOCUMENTO 1

Ramiro I de Aragón y su hijo Sancho Ramírez dan a conocer que se ha decretado la restauración del antiguo obispado de Huesca, cuya sede se establece interinamente en Jaca. Ambos monarcas conceden diversas donaciones.

Edición de DURÁN GUDIOL, *La iglesia en Aragón* (Roma 1962).
Damos la versión más antigua, escrita en letra visigótica.

Sub Christi nomine et eius ineffabili misericordia,

3 Ranimirus gloriosus rex et Sancius filius eius omnibus diuine legis ac christiane religionis cultoribus sub nostro regimine constitutis.

6 Volumus notum fieri dilectioni uestre quoniam ob restaurandum sancte matris ecclesie statum nostris in partibus exigentibus peccatis pene destructum, synodum nouem episcoporum congregari fecimus in loco a priscis olim temporibus Iacca nominato, in quo presentibus atque consentientibus cunctis nostri principatus primatibus atque magnatibus, pleraque ad honorem Dei et sanctorum suorum episcoporum iudicio et consilio, confirman-
9 tes instituimus, et pro Osca que antiquitus sedes Aragone et caput episcopatus extiterat sed nunc cum maiori parte diocesis sue in ditione sarra-
12 cenorum detinetur, in prescripto loco ad tempus sedem constituimus donec Deo miserante predictum caput suis membris pleniter reformetur.

15 Ad quam modernam institutionem ego prefatus Ranimirus, quamuis indignus Christi prouidentia rex, una cum filio meo Sancio, donamus seu concedimus ipsi ecclesie in qua uicem episcopatus stabilimus cenobium quod uocatur Sasaue, ac cenobium Rauaga, ac cenobium Sancte Marie-
18 cum omnibus eorum pertinentibus.

21 Necnon omnes ecclesias que nunc sunt uel in posterum hedificabuntur ab ortu fluuii qui Cinga dicitur usque in uallem Lupariam, ubi in anteactis temporibus predicte sedis termini extitere, et exinde per plagam meridianam uersus occidentem ad locum qui Plana Maior nominatur, indeque per girum ad septentrionalem uergens regionem sicut Pirinei mon-
24 tes preeminent Aragone, inclusa omni ualle Ossella cum toto Pintano, cum parrochialibus ecclesiis suppositorum castellorum scilicet Filera, Pen-
27 na, Sos, Lopera, Unocastello, Lusía, Sibrana, Eliso, Castellomanco, Aguero, Moriello.

Statuimus etiam ut cause clericorum pro quibus usque huc ecclesia nostris in partibus non modicum grauata extiterat, deinceps episcopo solo-
30 et archidiaconibus eius discuciende relinquuntur ut indebita circa eos secularium cupiditas nostro cauteriata iudicio in talibus prorsus recesetur et secundum normam iustitie suam cuique ius conseruetur.

33 Laboratarum quoque omnium nostrarum seu de ipso teloneo quod accepimus de Iacca uel omicidiorum siue regalium placitorum tocus regni Aragone ex omnibus decimationem omnem donamus. Nam et ex ipsis
36 tributis quam recipimus in presenti uel recipere debemus aut ad futurum

39 Deo miserante recipiemus de Cesaraugusta necnon et Tutela de omnibus
tertiam partem ipsius decimationis supradicte ecclesie uel episcopo con-
cedimus.

42 Ego uero Sancius prefati regis filius diuino accensus amore concedo
Deo et beato clauiculari domum quam habeo in Iacca, cum omnibus que
illi pertinent.

45 Donamus etiam et concedimus Deo et beato piscatori omnem deci-
mam auri, argenti, frumenti seu uini siue de cunctis rebus quas nobis tri-
butarii sponte aut coacte exsoluunt tam christiani quam sarraceni ex om-
nibus uillulis atque castris, tam in montanis quam in planis infra prefixos
terminos.

48 Necnon ego predictus Ranimirus, una cum filio meo iam dicto Sancio,
omnia que superius sunt escripta siue per nos collata confirmamus.

51 Hec omnia superius instituta siue descripta donamus Domino Deo
et sancto Petro ad restaurationem suprascripti episcopatus propter remis-
sionem nostrum peccaminum ac remedium animarum nostrarum, ea uide-
licet ratione ut si aliquando Deo disponente caput ipsius episcopatus po-
54 tuerimus recuperare ista quam restauramus ecclesia ipsi sit subdita et
unum sit cum illa.

57 Et quia in partibus Aragonie episcopatus euidenter est terminatus,
ad posterum pacem, auctoritate presentium episcoporum nostrorumque
primatum consilio, in partibus Yspanie usque ad fluuium qui Cinga dici-
tur protendi decreuimus et confirmamus secundum superpositorum illis
60 finibus tenorem montanorum ubi idem episcopatus dicto flumine Cinga
terminatur.

63 Quod si nos donatores aut aliquis successorum nostrorum aut ulla
magna siue parua persona de his superius scriptis et donatis aliquid uolue-
rit minuere tollere uel alienare, nullatenus hoc ualeat uendicare, sed siquis
66 presumpserit canonica componat auctoritate et ista donatio firma sit et
stabilis cum Christo secula in omnia. Si uero quod absit ullius persone
reperitus quis fuerit contrarius ut hanc donationem uelit disrumpere uiolare
quosque canonicè emendet restituat satisque faciat, nulla cum christia-
69 nis participationis causa se estimet haberi insuper et ab ecclesie conuentu
sit extraneus, et cum Iuda proditores depuratus.

72 Facta carta donationis anno T.^o LX.º III.º Dominice natiuitatis, era
T.^a C.^a I.^a, indicione XIII.^a

75 Ego Ranimirus quamuis indignus Christi rex hanc donationem propria
manu confirmo et subscribo (*signo*) et omnes episcopos in hoc sancto
concilio congregatus ut hec confirmet et subscriptent rogo:

Austindus Ausciensis ecclesie archiepiscopus SS.

78 Guillelmus Urgellensis ecclesie episcopus SS.

Eraclius Bigorrensis ecclesie episcopus SS.

Stephanus Olorensis ecclesie episcopus SS.

81 Gomasamus Calagurritane ecclesie episcopus SS.

Iohannes Leyurensis ecclesie episcopus SS.

Sancius prefate ecclesie Iaccensis episcopus SS.

Paternus Cesaraugustane ecclesie episcopus SS.

84 Arnulfus Rotensis ecclesie episcopus SS.

ANTONIO UBIETO ARTETA

- Blasco abbas cenobii Sancti Iohannis.
Banço abbas cenobii Sancti Andree.
87 Garuçus abbas cenobii Asanensis.
Sancius filius regis. Alius Sancius frater eius.
Sancius comes subscribo (†). Fortunio Sancii procer (†).
90 Lope Garseanus procer SS (†). Omnes namque proceres regis prefati
subscribimus. Eo modo nutriti aule regis subscribimus.
Audientes enim cuncti habitatores Aragonensis patrie tam uiri quam
93 femine omnes una uoce laudantes Deum confirmauerunt et laudauerunt
dicentes «unus Deus, una fides, unum bap̄tismum», gratias Christo celesti
et benignissimo ac serenissimo Ranimiro principi qui curam adhibuit ad
96 restaurandum suam ecclesiam sit illi concessa salus et uita a Deo longeva
uictoriam inimicorum obtatam illi prester post excessum uero huius eui
cum sanctis in paradisi amenitate intromittat uiuiturum feliciter in secula
99 seculorum, amen.